

ז"ל⁵ אשה מזרעת תחלה יולדת זכר. ואיתא בספרים⁶ הרמז שצריך להיות מקודם אתערותא דלתתא ע"ש. וזהו שכתוב במדרש⁷ אחור וקדם (תהלים קלט, ה) כו' זכה נוחל עולם הזה ועולם הבא כו'. פירוש אחור וקדם הוא בחינת סור מרע ועשה טוב. שצריכין לברר הפסולת והוא בחינת אחור והוא עבודת ימי המעשה. ואחר כך להעלות הטוב בחינת קדם. ומה שכתוב במדרש אתה קדמת לכל מעשה בראשית אין הפירוש שהוא בלבד מתעלה רק שהאדם צריך להעלות כל הברואים ולהביא מעשה בראשית לבחינת קדם. ובני ישראל מוכנים לזה בכח מצות התורה להבדיל ולזכך הכל מן הפסולת כדאיתא במשנה⁸ רצה הקב"ה לזכות את ישראל כו' הרבה להם תורה ומצות פירשנו במקום אחר⁹ שזה הזכיה להעלות ולתקן הכל באמצעות האדם. וזכמו שכתבתי במקום אחר¹⁰ פירוש דבריהם ז"ל שנתפרשה תורתו של אדם אחר תורת בהמה. שעבודת ימי המעשה בבירור התערובות היא נקראת תורת בהמה חיה. ועל זה אמרו¹¹ פתח בבראשית משום כח מעשי הגיד כו'. נחלת גוים (תהלים קיא, ו) שהם בהמה המה להם (קהלת ג, יח). אבל בשבת הוא בחינת תורת האדם אתם קרוין אדם¹²!:

והקדים אחור לקדם שהוא הקדמת עבודת האדם שיהיה אשה מזרעת תחילה¹³. וכן הוא בימי המעשה עבודת הבירור. ועל זה נאמר (ויקרא יא, מד)

והתקדשתם להשתוקק למצוא הקדושה. יום הששי (בראשית א, לא) ויכלו (שם ב, א) הוא השתוקקות המקבלים שמה הטעם אשה מזרעת תחלה יולדת זכר¹³ והייתם קדושים (ויקרא יא, מד) הוא בחינת יום השבת קדושה הבאה מלמעלה במתנה¹⁴ והוא בחינת קדם. וזהו שכתוב¹⁵ והייתם בהוויתן יהיו. פירוש כשבא על ידי אתערותא דלתתא מקודם או הוא דבר של קיימא כנ"ל:

[תרג"א]

ביום השמיני ימול (ויקרא יב, ג). במדרש תנחומא¹ מה שהשיב רבי עקיבא מעשה בשר ודם נאים. לא ניתנו המצות אלא לצרף הבריות כו'. דאיתא² אין צור כאלקינו (שמואל א ב, ב). צייר. צר צורה בתוך צורה. פירוש שנמצא באדם כמה מדרגות שיוכל האדם להוציאם מכח אל הפועל. כמו שכתוב³ זכה נותנין לו נפש. וזה יתיר נותנין לו רוח נשמה כו'. ולעולם צריך להיות האדם פושט צורה ולובש צורה פושט צורה ולובש צורה. והנה לבני ישראל ניתן התגלות צורה הפנימיות בכח המילה שמסירין הערלה. ואז יוכל להתגלות צורה הפנימיות:

במדרש⁴ נכוננו ללצים שפטים כו' (משלי יט, טז). משל למטרונה כו' הנגעים לאומות העולם כו'. וצריך ביאור. עוד במדרש⁵ שאת ספחת בהרת צרעת הם הד' מלכיות ע"ש. והענין הוא דכתיב (דברים כד, ח) השמר בנגע הצרעת לשמור מאוד כו'. היינו

¹⁰ תרל"ד ד"ה 'במדרש'.

¹¹ תנחומא (בוכר) בראשית, יא: רש"י בראשית א, א ד"ה 'בראשית'; ע"ע בר"ר א, ב.

¹² יבמות סא ע"א.

¹³ ברכות ס ע"א; נדה כה ע"ב.

¹⁴ שבת י ע"א.

¹⁵ עין ברכות יג ע"א.

¹ תנחומא תוריע, ה.

² ברכות י ע"א; מגילה יד ע"א; תנחומא תוריע, ב.

³ זוהר ח"ב, צד ע"ב.

⁴ ויק"ר טו, ד, עין שנת תרמ"ה הערה 9.

⁵ תנחומא תוריע, יא.

⁵ ברכות ס ע"א; נדה כה ע"ב.

⁶ תיקון נב, פו ע"א; דגל מחנה אפרים תוריע, 'או יאמר'; באר מים חיים תוריע, ד"ה 'נחזור לענינו'; עין מאור ושמע תוריע ד"ה 'אשה כי תוריע'; נועם אלמליך תוריע ד"ה 'אשה כי תוריע'; קדושת לוי תוריע, ד"ה 'או יבואר אשה כי תוריע'.

⁷ "אחור וקדם צרתני" אמר ר' יוחנן אם זכה אדם נחל שני עולמות הזה והבא... אם זכה אדם אומרים לו אתה קדמת לכל מעשה בראשית ואם לאו אומרים לו יתוש קדמך... אמר ר' שמלאי כשם שיצירתו של אדם אחר בהמה חיה ועוף כך תורתו אחר בהמה חיה ועוף (ויק"ר יד, א).

⁸ מכות פ"ג מ"ז.

⁹ תולדות תרנ"ח ד"ה 'אברהם'.

שהנגעים הם שמירה אל יתערב בו פסולת. וכמו כשהם נבדלין מן האומות הקדושה. וכשנתפזרו בגולה יכולה להתגלות. ולכן א גרים לישראל כספחת כו'. מתמעטת התגלות הקדד הרוצה ליטול את השם יב: בפרט האדם כשנתערב מסתלקת רוח הקדושה. ת שלא יתגלה הקדושה שו צריך. והוא שמירת הקו השמר כו' לשמור. שהיא ונמצא כי הנגעים הם רק שלא יהנו מאותו אור ו השם יתפשט לחוץ. והשם וכן אמרו⁶ שהנגעים באין שאינו שלו מעוזיהו ש בכחונה והכל ענין א' בני הד' מלכיות ונשגב ה' לבד יצטרכו לנגעים⁷. ויד בשלימות כמו שכתוב (שם מוריק:

[תרג"ב]

במדרש¹ אחור וקדם (קלט, ה). כי הקב"ה בעולמו הכל לכבו נבראים שאין כבודו ית בהתגלות. וזה נקרא אשה נולד מהם התגלות כבודו ידי סיבות קרובות ורחוק פושט צורה ולובש צורה חי מדבר שמתעלין דר החילוק בין עליונים שהם שאין להם השתנות וששני

⁶ יבמות מז ע"ב; קידושין ע ע"ב.

⁷ ברכות פ"ב מ"ח.

⁸ במ"ר ז, ה; ע"ע דה"ב כו, יט.

⁹ ויק"ר טו, ט.

¹⁰ ויק"ר יד, א, עין שנת תרנ"ה הערה

קכח.

יום ב' לר"ח אייר תשכ"ג.

אהובי חביבי,
שלום וברכה!

מכתבך הגיע לידי. ודברך הגיעו ללבבי. דע לך חביבי כי עצם מכתבך מתנגד הוא לכל התאורים הנמצאים בו. והנני בזה להסביר לך תוכן משפט זה. רעה חולה היא אצלנו שכאשר מתעסקים אנו בצדדי השלימות של גדולינו, הננו מטפלים בסיכום האחרון של מעלתם. מספרים אנו על דרכי השלימות שלהם, בשעה שאנחנו מדלגים על המאבק הפנימי שהתחולל בנפשם. הרושם של שיחתנו על הגדולים מתקבל כאילו יצאו מתחת יד היוצר בקומתם ובצביונם. הכל משוחחים, מתפעלים ומרימים על נס את טהרת הלשון של בעל החפץ-חיים וצ"ל, אבל מי יודע מן כל המלחמות, המאבקים, המכשולים, הנפילות, והנסיגות לאחר שמצא החפץ-חיים בדרך המלחמה שלו עם יצרו הרע, משל אחד מני אלף. ודי לבון שכמותך לדון מן הפרט אל הכלל. התוצאה מזה היא כשנער בעל רוח, בעל שאיפה, בעל תסיסה מוצא בעצמו מכשולים, נפילות, ירידות הרי הוא דומה בעיניו כבלתי-,"שתול בבית השם". שלפי דמיונות של נער זה להיות שתול בבית השם, פירושו הוא לשבת בשלות הנפש על נאות דשא של מי מנוחות וליהנות מיצרו הטוב כדרך שצדיקים נהנים מזיו השכינה שעטרותיהם בראשיהם במסיבת גן-עדן. ולאידך גיסא, לא להיות מורגז מסערת היצר על דרך הכתוב של "במתים חפשי"¹.

אבל דע לך, חביבי, ששורש נשמתך הוא לא השלוח של היצר-טוב, אלא דוקא מלחמתו של היצר-טוב. ומכתבך היקר הנלבב מעיד כמאה עדים כי אכן לוחם נאמן אתה בצבאותיו של היצר-טוב. באנגלית אומרים Lose a battle and win the war². בודאי שהנך נכשל ועומד להיות נכשל, (אין בזה משום פתיחת פה לשטן) ובכמה מערכות תפול שדוד. אבל אני מבטיח לך שלאחר הפסד כל המערכות תצא מן המלחמה כשזר הנצחון על ראשך, והטרף החד מפרפר בין שיניך. Lose battles, but win wars. החכם מכל אדם אמר "שבע יפול צדיק וקם"³. והטפשים חושבים כי כונתו בדרך רבותא. אע"פ ששבע יפול צדיק מ"מ הוא קם. אבל החכמים

אתך יקירי. הלא מצד
זו (מצאצאי מהר"ל),
ההגדול של יחדות זו,
בך צפייתו של אותו
ללימוד התורה במלוא
עסק הדרך-ארץ שלך
מדרש. ואחרי שקיימת
הננו רואים אותך עולה

הסחת את דעך מאלה
בשם באהלה של תורה
זר להרגיש את ההבדל
א בדרך רחוקה. דאדם
ביק את שפתיו לעצם
קרבו, ומשקה את מוח
רעננה. לא כן האדם
להזדקק לצנורות וכלים
טבע המים חיים שהם
עוד אלא שבדרך הם
וידועים אנו היטב כי
ים הם להמשיך עליהם
נמצאים הם במרחק,
מחיצות - ממילא אין
מנחות אחרים מעורבים
ול החוג הזה, הציקתך
ו כתבת סכום מאמרים
במדת-מה את טהרתם
נמעין. ... וכשם שהנך
החסד לקרב רחוקים,
מדרש, להללו הנמצאים

ע של עמלי תורה,

יצחק הוטנר

1 תהלים פה, ו.

2 הפסד קרב, ותנצח מלחמה.

3 משלי כד, טז.

We only know about
the whole cause they
attained

We don't know about
the struggle to get there

דעת תורה – פרשת ויצא (ר' ירוחם הלוי ליוואוויץ זצ"ל)

"נפתולי א-לקים נפתלתי עם אחותי גם יכולתי" (ל, ח) וברש"י נתעקשתי והפצרתי פצירות ונפתולים הרבה למקום וכו' גם יכולתי הסכים על ידי. לומדים אנו מכאן שני ענינים. האחד, כי בעניני רוחניות מותר לו לאדם להתעקש, הלא ראתה כי הקב"ה לא רוצה לתת לה בנים, והיא לא התחשבה בזה אלא נאבקה בכל כחותיה להשיג את מאוויה. ועוד אנו רואים, כי בעניני רוחניות כשאדם מתאמץ ומתעקש לעלות מעלה כפי מגמותיו, הנה סוכ"ס ינצח ויצליח. וזהו אמרם ז"ל סנהדרין (דף קה) חוצפא כלפי שמיא מהני.

ידע זה כל אדם אשר הרבה פעמים רואה אדם כמה עכובים מן השמים עומדים נגדו בלימודיו וכל עניני עבודתו בקודש, כמה עקולי ופשרי על כל שעל ושעל, הנה המה אל יפריעו לו, ואדרבה יתעקש ויתחזק בכל כחותיו, כי סוכ"ס ודאי יצליח ואשרי לו.

...חושבים אנחנו שלהחפץ חיים זצ"ל עלה הכל בנקל, החפץ חיים נתגדל רק הודות לעקשנותו הרבה. עכשוי כשרצה ליסע לא"י אירע לו מאורע שעכבהו, וחשבתי ששוב לא יחשוב ליסע, כי הרי רואה כי מן השמים מעכבים אותו. אבל כתבו לי שהח"ח ז"ל קרא את חתנו ומסר מודעה בפניו: ידע (הבע"ד) שלא יפעול כלום אצלי, אני אסע! קודם שהדפיס את "המשנה ברורה" קרה אצלו מקרה נוראה ר"ל, שאחר במקומו היה נחרב לגמרי רק ממקרה זו בלבד, אולם גם אז מסר מודעה ואמר שיוכל להיות ח"ו עוד יותר רע, ו"הוא" לא יפעול אצלי כלום, אני מוכרח להשלים את מה שהחילותי! ורק בזה נתגדל! כל חולשתנו היא רק שאין לנו עקשנות כלל...

פרשת לך לך

א

עשרה נסיונות נחנסה אברהם אבינו

עליו השלום ועמד כולם, להודיע כמה חיבתו של אברהם אבינו עליו השלום, (אבות פ"ה ג').
לכבין החכלית המרובה באלו הנסיונות, יש לדעת כי מחילת בריאת העולם הי' למעלה
צויר של אברהם אבינו, וכדכ' אלה תולדות
שמים וארץ בבראם, ואמרו חז"ל אל חקרי
בבראם אלא באברהם, שעוד בתחילת
בריאת הי' נורכ של אברהם למעלה.

Why the
10 נסיונות?

The צויר
of Abraham
above

ואברהם אבינו נברא עם כוחות גדולים, כוחות
כאלו שיהי ביכולתו להשתלם עד שיתדמה
לנורה זו של אברהם שיש למעלה, אלא שיהי
מוטל על אברהם אבינו שכל ידי עבודתו יביא
לידי גילוי כוחות האלו שיש לו, ולהוציאם מן
הכח אל הפועל ולחכלית זו ניתן לו אלו
הנסיונות, להוציא אלו הכוחות מן הכח אל
הפועל, והנסיונות היו כדי להרים את האדם,
וכמו שפירשו המפרשים שנסיון הוא מלשון

אלוהים
created
with
tremendous
ability

Bringing
those
strengths
into reality

that was
the role
of the
Almighty

It elevates
a person

הרמב — מלשון נס, כי ע"י מה שעומד האדם
בנסיון נתעלה האדם, וכן מבואר ברמב"ן
עכ"פ והאלקים נסה את אברהם (כ"ב א')
שכתב "וינה בו להוציא הדבר מן הכח אל
הפועל", וע"י העשרה נסיונות נשלמה נורתו
של אברהם אבינו, ונאלו כל כוחותיו לידי גילוי.

עד שיהי מתאים הנורכ של אברהם למטה עם
הצויר של אברהם למעלה, וכמו שאי בילקוט

Connecting
the matter
above w/
the matter
below

על מה שכחצו אלל בעקידה שקרא לו המלאך
אברהם אברהם, "אברהם לעילא אברהם
לתתא", פ"י שאחר שעמד בנסיון העשירי, הוא
נסיון בעקידה, כבר הי' מתאים נורתו של
אברהם אבינו בעוב"ז עם נורתו למעלה, שיהי
עוד מיועד לזה מתחילת בריאתו, וזה כונת
המשנה שאמר "להודיע חיבתו", היינו שיתגלה
חיבתו שיש לו בכת, וכמו שמפרשים הרמב"ן
ובספורנו כונת הקרא (כ"ב ז') "עשה ידעתי
כי ירא אלקים אתה" היינו שיתגלה יראתו שיהי
לו בכת אל הפועל, וזהו תכלית כל הנסיונות
"להודיע חיבתו".

בתיב (שה"ש ח' ח"ט) אחות לנו קטנה
ושדים אין לה מה נעשה לאחותינו ציוס שידובר
בה, אם חומה היא נבנה עלי' טירת כסף ואם
דלת היא נזור עלי' לוח ארז, אני חומה ושדי
כמגדלות וגו', ואמרו חז"ל (תנחומא ז') במה
הכתוב המדבר באברהם כשהשליכו נמרוד
לחוך הכבשן, קטנה שעדיין לא עשה לו הקב"ה
מיסים, ולמה נקרא אחות שאינה את העולם
לפני הקב"ה כאלה הזכ שקורע ומאחזה, לפיכך
נקרא אחות, ושדים אין לה שעדיין לא היו לו
זנים, מה נעשה וגו' ציוס שאמר נמרוד
להשליכו לכבשן האש, אם חומה היא — אם
ותן נפשו כחומה שיהי עומדת בפני מלחמות
הרבה וכו', נבנה עלי' טירת כסף — אלו
ישראל שקראם כנפי יונה נחפה בכסף (תהלים

סע), ואם דלת היא — אם
נפשו על קדושת ה', נזור על
נורכ שכלות ארז נוח לכתב
אני משגיח עליו, אמר אברה
ע"כ, ומפרש הרבי ר' נח
דברי המדרש, כי בעולם נברא
כוחות גדולים, עם הכח לאו
והמליכה של אחות, לאחזה את
בדורות שיהיו לפני אברהם
צין עליונים לתחתונים, שתב
לחבר התחתונים לעליונים
בבחינת זה שער השמים, אלל
הבפגלה נעשה פירוד
לתחתונים¹, ואברהם הי' לו
התחתונים לעליונים, אלל ככ
כל בלי העולם הי' לו רק בני
כוחות אלו לידי גלוי, וזהו שו
במדרש, קטנה שעדיין לא נעשה
שלא נעשה לו מיסים מורכב
בקטנות ולא באלו לידי שכלל
המכר"ל שאין המיסים נעשים
רק יש סדר מיוחד למיסים, אם
העצב, וכוא סדר מיוחד לל
'וכמו שביארנו בשיחה לפי נח
אתה, שלא רצו בהחיבור בין עד
בגמ' שבת שדרשו חז"ל זה א"ל
שניהם יחד עד שנעשה מזה אחד
ברית מילה, כמושי"כ (י"ז, ד') "א
מצות מילה נעשה החיבור בין
נעשה חיבור בין חומר לצורה,
במורה נבוכים שהמילה הוא לה
בין חלק הגוף שהוא עפר מן ה

נאים, ופירושו הוא, כי תכלית האדם הוא שינאו כוחותיו שעממם נצרא ליד גלוי, והשם של האדם מורה על אלו הכוחות שעממם נצרא, וכשהמעשים של האדם מתאימים להשם שלו, דהיינו שהוא מוילא מן הכח אל הפועל אלו הכוחות, אז נקרא שמעשיו נאים ושמו נאה, שהמעשה מתאים להשם, וזה שמעשה המדרש השצטי ירה, שהם הוילאו מן הכח אל

הפועל כוחותיהם, עד שמעשיהם היו מתאימים לשמם. ^(חז"ל פירש) ומפי' השפ"א (תרי"ג), כי מה שכתוב ^(חז"ל פירש) אלל אלע"ה "ושמתי (את) שמו אצרכם. ומלאת את לבבו נאמן לפניך", היינו שאלע"ה נמשך אחר שמו, שמעשיו היו מתאימים לשמו, וזה עבודה כל אדם להיות נמשך אחר שמו, שמעשיו יתאימו עם אלו הכוחות שנצרא עממם⁶.

בעלה נקודתם לא הי' שייך פה בגאולה, כי תכלית הגאולה הכוחות שהלכו עממם לגלוי וממם תלמית הישועה, שאותן צבור הכרזו ויגאלו ממנה, וא צהגלות לא הי' שייך עוד צמ ובזה יבואר מה שא נורך לגאול צנ"י צחפצו. האריז"ל שהיו צנ"י צשעת נא עומאכ והיו עומדים לפ החמישים, ואילו נפלו צר החמישים לא הי' יכול לה צודאוי הקצ"ה שהוא ככל להוילאם אף משער החמד כדברים הוא שהמושג "נאול עוד, היינו כי אז הי' נאול שירדה לתוך הגלות לגמרי. הקצ"ה משם היתה כמו והתכלית צהגלות והגאולה נ הכוחות שהלכו לתוך הגלות י אילו נפלו לתוך שער הני' הי' מ הנקודה, ותכלית הגלות והגא להוילא הנקודה שהלכה צ צריאכ חדשה. ועתה שכל הכרישו כוחות לצקוע כח מנרים, ואלו הכוחות כשרה והשצטים, כוחות שלא יתצו צתוך לצותיהן של כלל ישר למרק את הנקודה עד שיכיר הי'.

מצינו בכלל ישראל

ב

שמות השבטים על שם גאולתן

במדרש (א' ה') ואלה שמות בני ישראל על שם גאולת ישראל מזכרו כאן, ראובן שנאמר ראה ראיתי את עמי עמי, שמעון על שם וישמע אלקים את נאקתם, לוי על שם שנתחצר הקצ"ה ללרתם וכו', כי השמות שנזכרו צפרשת ויגש הם על שם גלותן, וכאן שנזכרו ונמנו עוב"פ הם על שם גאולתן. ומבואר דשמות השצטים נאמרו כאן על שם הגאולה, ויש להבין פי' הדברים שהלא כאן הוא התחלת הגלות ותחילת השעצוד, ולמה מזכרו כאן ע"ש הגאולה, וגם צכלל להבין מה שייכות שמות השצטים לאלו הפסוקים שנזכרו צמדרש. הנה ענין גלות מנרים ושעצודו הי' כור הכרזל, שתכלית הגלות הי' לצרף ולצכך החומר

של בני ישראל, והיסורין וקושי השעצוד של הגלות הי' צכדי למרק את בני ישראל⁷, אך כשהלכו צנ"י לתוך השככות הגדול של מנרים, היו צריכים לכוחות גדולים שיכירי ציכולתם להחציק מעמד צתוך הגלות, והנה צחז"ל מבואר שהגלות הוא כמו צריעה, וכמו שאמרו חז"ל צפסחים (פז:) וצרעתה לי צארץ, וצזריעה ככלל הוא צצתר צצלי דצר רצו, וזה הענין של חשכות הגלות שהוא הכנה להצמיחה שלאחריו, אבל כמו צזריעה חס הזרע מאצד כוחותיו לגמרי ונרקב לגמרי, אז אין צכוחו עוד להצמיח, כן הוא צזריעה הרוחנית צצגלות, שאף שירדו לתוך החשכות הגדול של הגלות, הנקודה שלהם לא היתה יכולה להצטל, דאילו

⁶ ולכן נקבע קריאת השם של כל ילד בעת שנכנס לבריתו של אאע"ה, שאז מקבל המהות והשורש, ונקבע לו השם כפי השורש שלו, ולכן מברכין הילד כשם שנכנס לברית כן יכנס, היינו שעם השם הזה שנכנס לברית, שפירושו הוא שנכנס לברית עם כל הכוחות ועם כל התארות שיש לו, וכמו שאיתא בספרים שאז בשעת הברית מגלין לו כל הכוחות שלו, ומברכין אותו שבשורש זה עם כל הכוחות יכנס לתורה ולחופה ולמעשים טובים, היינו שיזכה להוצים כל כוחותיו ליד פועל עד שמעשיו מתאימים לשמו.

⁷ ודבר זה נתבאר באורך בליקוטי דיבורים לפרשת שמות, וזה הוא הביאור במה שמבואר בריש דברינו שכל ספר שמות נקרא ספר הגאולה והצמיחה, שגם הגלות הוא חלק מהתהוות האור של האבות וצמיחתה.

⁸ Namus a elul; defining one's essence. Reach that potential!

מכל אחיו וישנאו אותו ולא יכלו דברו לשלום, וביאר הענין, דכתיב (ויקרא יט, יז) לא תשנא אחיך בלבבך הוכח תוכיח את עמיתך וגו', היינו כי כשיש לאדם בלבבו תלונה ותערומות על חבירו נתרבה השנאה יום ביומו, אבל כשמדבר ואומר לחבירו ראה מה זה שעשית לי, וחבירו יתנצל לפניו או שמודה לו ומבטיח אותו מבלי לעשות עוד כזה, אז סרה השנאה, ולכך ציוותה התורה להוכיח, ובזה תתבטל השנאה מלבבו, ושם השלום למקומו, ולזאת, אילו יכלו השבטים לדבר עמו, היה נעשה שלום ביניהם, אבל בראותם כי ישראל אהב את יוסף ביותר, וא"כ אם ידברו עם יוסף ישוב הדבר לאזני אביו ולרוב אהבתו יצטער, והצדיקים הללו לא ביקשו לצער, ולכך לא יכלו לדבר אתו כזה, וזהו 'ולא יכלו דברו לשלום', עד שהיה על ידי כן מתגולל השלום, וגדלה השנאה בלב יום ביומו, הואיל ולא גילו אזנו כלל.

וזהו כמו שנתבאר, כי חוסר הדיבור הוא הגורם מחיצות בין אנשים, ומביא לחוסר ברכה, ואילו הדיבור בין זה לזה גורם ברכה ומביא לקיום הפסוק וישם לך שלום.

הסרת המחיצות בין האדם לעצמו

ובנוסף לזה, מצינו ג"כ מחיצות אצל האדם בינו לבין עצמו, והיינו מה שלפעמים אינו מבין את עצמו, ואינו מכיר כוחותיו הטמונים בקרבו, כענין הכתוב (שמות כח, ג) 'ואתה תדבר אל כל חכמי לב אשר מלאתי רוח חכמה ועשו את בגדי אהרן לקדשו לכהנו לי', וכתב ע"ז בחתם סופר, וז"ל: בלבבות האנשים חכמה נטועה, אם יבוא מי שיעוררם על זה, יוציא המטמון ההוא ויגלה לעין כל, ואם לאו, יהיה נעלם, כגרגיר הזרוע, שאם יעדר ויחרוש יצמח, ואם לאו ירקב, וה"נ אמר השי"ת למרע"ה, להיות כי הוא יתברך מילא אותם חכמת לב, וצריכים למי שיעורר אותם ויודעים זה כדי להוציא חכמתם התקוע בכוח אל הפועל, לזה אמר 'ואתה תדבר אל כל חכמי לב', ומה תדבר אליהם, 'אשר מלאתי רוח חכמה', זה עצמו הוא הדיבור אשר תדבר ותודיעם שהם מלאים רוח חכמה, וע"י כן בזאת ההודעה, 'ועשו את בגדי אהרן', כי יתעוררו להוציאם אל הפועל, עכ"ל (ע"י בספר הנחמד כזה ראה וחנוך עמ' שצו).

Uncovering the potential within

is the greatest and greatest

והמכון
מכיר את המ
פנימיות נפשו
ויוכל להוציא
השגות.

וכל זה נג
אמור בגימטו
המבדילים בי
המחיצות שיש
של וישם לך

שכח

שלמה דה
ג, טו) 'יקרה

ובביאור

האחד לרדוף

ואינו בנמצא

שהוא צריך

אחר התורה

מכל דבר שב

יותר מכל דב

סיקולי הלכות (החלק השני ע"פ)

פתיחה

בתנא דבי אליהו ואז כבר יהיה ניכר צדיק לפני רשע ואף בין עובדי ד' עצמם יבחינו כל אחד במדרגתו כמו דכתיב ושבתם וראיתם וגו' בין עובדי אלקים לאשר לא עבדו דהיינו בין שונה פרקו ק' פעמים לשונה מאה פעמים ואחד יהיה ניכר ההבדל והיינו שיהיה ניכר על אור פניו כנ"ל וכ"ש אם יעדיף אחד על חברו בהלק אחד מחלקי התורה אשר לחבירו יחסר זה בודאי יהיה ניכר על פניו אור ההוא הרבה וחבירו יתבייש מאור פניו וכ"ש אם נשמתו היתה במדרגה אחת עמדו והוא נחסר מחלק זה בעצלותו כמה יגדל צערו וכלימתו שהתסרון הזה הלא הסרון נצחי הוא (*) לעולמי עולמים ולא יהיה יכולת בידו לתקן כי לאחר ביאת המשיח שיתבטל היצור מן הארץ כבר אין שם זכות ולא חובה וכל אחד ואחד עומד במדרגתו שהיה בה מקודם כמו שאחזיק על הפסוק (קסל יא) וזכור את בוראך בימי בהורותיך עד אשר לא יבואו ימי הרעה והגיעו שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ אלו ימות המשיח שאין בהם זכות ולא חובה וכעת שהשלמנו בחסד הש"י כל הליקוטים וננס צרפתי סוגיות אחדות ששייכים נ"כ להמסכתות כגון הסוגיא חמורה דר' חנינא סגן הכהנים בפסחים דף י"ד ובמסכת ב"ק ס"פ הגזול ושני פרקים דשבועות ששייכים נ"כ ליומא וכל כל אחד ללמוד כל מסכת במועדו ראש השנה קודם ר"ה יומא קודם יוה"כ בין הפרק יוה"כ שיש בה רי"ף ורא"ש ובין כל המסכת וכן מסכת פסחים כהאי גוונא:

סליק בעוה"י הפתיחה

והנה בכמה מסכתות לא עשינו זבח תורה ותורת הקדשים [כמו שעשינו בששה מסכתות הראשונים זבחים מנהות פסחים וחגיגה ותמיד ומעילה ששם יש בכל מסכת זבח תורה ותורת הקדשים] ובערכין ויומא ופרקים אחרונים דסוכה יש זבח תורה צבר כי לא הספיק לי הזמן ואעפ"י ידע הקורא כי גם בהם התבוננתי הרבה בעוה"י לעיין ברמב"ם ומפרשיו ולפעמים גם בשארי הראשונים איך ללקט המסקנא להלכה:

7 (*) הג"ה והוא דמיון מה שחננו להקנים שבימי יהושע כמו שאמרו פני משה כפני חמה פני יהושע כפני לבנה וקנים שדור הי' אומרים או לנו מלחמה כושה או לנו מלחמה כלומה ושמתנו להכונה דשם כושה אינו דוקא מפני מעשים שאינם מהוננים אלא לפעמים נקרא זה מה שמשיג האדם כושה מפני גדול כמעלה שאין לו ערך אלו והוא מחכמים מרוממות מדרגתו אבל ענין כלומה הוא ענין חרפה שאדם נכלם מדבר שהוא פשע בעלמא כמעשה המקולקלים או שלא השיג אותה המעלה שהיה יכול להשיג בעצלותו והוא שאמרו שגד פני משה היו מחכמים מנוול רוממותו שאין להם ערך כלל אלו אבל מפני יהושע שהיה קרוב למדרגתו וזכה להאיר פניו כפני לבנה פני שימוש שישם את משה רבינו כמו שאמרו במדרש ולא מש מתוך אהלו של תורה מפניו היו נכלמים שהלא במדרגתו היו וגם הם היה נידם לזכות לכבוד הזה וכן יקרה לכל אדם אם יתעלל מלעמול בתורה לפי ערך כחותיו וע"י עלולתו יהיה נשאר ריק מחלקי התורה שהיה בידו להשיגה כחבריו יכוש ויכלם אח"כ מאור פניהם אשר יבהיק למעלה מאור חורמם וע"כ צריך כל אחד להתחזק להכניס תורה ד' בלבו כל מה שיש בכוחו הן בתורה שנכתב והן בתורה שנכתב ויקיים מה שאנו אומרים בכל יום אשרי איש שיחזק למצותיו ותורתו דברך ישים על לבו ולא אשרי וסו"כ לו כזה וכנ"ל: ודע עוד אחי שהתורה הוא אור כמאמר הכתוב כי נר מצוה ותורה אור והיזהיר מכוונה כשם מושך כי הוא מחשיך עיני הנביות כפיתוייו וכשם שלגש החושך מן הכית לא נוכל לגרש בשום אופן בלתי הכאת האור אפילו מעט ולא חייב יכרח החושך מכל הכית כן לגרש היזהיר מלבו של אדם הוא רק ע"י התורה ולכן חייב אחר קבלת עול מלכות שמים שהוא אהבת ד' בלב ופשע מיעלניו הכתוב ומזונו שקודם הכל חרפה שיהא הדברים האלה על לבנו, והוא כדמיון אחד שנהה היכל נאה מכנים לשם מורה גדולה שאיר ע"פ כל היכל וזוה נשם לורת ההיכל ופיו"ן כן הוא הנפש אשר אחרי נכנס בחוכו אור התורה נקרא האדם בכללו היכל ד' כמו שכתבו הספרים שעל זה כתוב בתורה ושכחתי בחוכם. ע"כ הג"ה:

זבח והיו הדברים האלה
הראשונים בתפלתנו
המאמרים שמבואר בהם
כל הפעולות לא ישנו בה
כל העולמות עליונים
ואדירה אצלו שעשועים
אמנם נוכל להסביר
דהיינו אם משקלו
עד פעמים עולה מחירו
הראשון לפי שהוא
על על פרשה אחת
במדרגתו הרבה
יבא עוד אחד שעמל
דמיון מאד עד שאינם
ידעו ענין כמו בפנינים
זה בין צדיק לרשע בין
היינו רשע היינו לא
שלא רק פ"א יותר נחשב
אזכור יודע אותה הפרק
אזכור עד שהראשון נחשב
הפסוק יותר מחבירו
לו בערך כלל וכלל והוא
לפעמים כחות מלחמות
עד הלימוד ההוא שאנו
מסבין ברכות עיקרה על
ד שיעד כן סדר נשים כל
היו וכן כל הסדר וכן יתר
אם ילמד כל האלפס עם
לי בקי בכל חלקי התורה
הנבואה אלפי ישראל וכמו
דאין מה שכל ההתפארות
ההוא כמו שאמרו תפלין
וי בני בתוניו וכמו שהאב
הנפארה הקב"ה בישראל
היה לשם ולתפארת לפני
זכה ואנשי מעשה וכן
לפני את ישראל וימצא
הוא כעת אין ניכר איש
שילכו ריק מד"ת לגמרי
הן פלכות בעולם בביאת
לעזר אחר ביאת המשיח
נפש והתורה שיש בו
הנפס וי"א ימאסו אצל
הנפס חפץ ד' אבל אז
אשר יאיר פניו לפי ערך
הנפס הגדול שלו בירושלים
התורה שיש בו עכ"ל ועל
ד על עת הזאת נאמרו
הם יתר ואחביו כצאת
מבני כבוכים ויש כאור
ש בשעה אחת על היום
ש בבורות וכדאיתא הכל
בתנא

זב

הלכה

פרשת שמות

והלבוש

ג

יז ותאמר מילדי
 וביאר הרה"ק השר
 י טבע המצרים הוא
 מלה מצינו רק צני
 זה מורש מהאבות
 צות, רחמים ציינים
 ורש הקדושה של בני
 את משה רבינו מיד
 תי' בת פרעה, מנין
 זה בא לה מראית
 וראית פניו גרמה
 בינה כי על כרחק זה
 עברים.

יז לכן כתיב מילדי
 א כתיב ילד עברי זה,
 אמרה שהחמלה באה
 ואמרה בלי רבים, כי
 צלי, ידעה כי לא ילד
 י ילדי העברים, כמו
 שה"ש פ"א ס"ה) על
 יה ששים רבוא זכרם
 ה רבינו, הרי שמש
 העברים, וזה שאמרה
 בים. (עי' בספר שפת
 זן זי"ע שמבואר כעין
 .)

יז עבודת השוכני"ם
 וצני"ם, כמו שמבואר
 (להרה"ק רבי אהרן

מזיטאמיר זי"ע), ועכשיו עומדים בכניסת שנת
 הראשון, וכדאי לעורר על עבודת השנת הזה,
 ולבאר הפסוק הזה ע"ד העבודה צימים אלו.
 הרבה מהנמנאים כאן בודאי תמהים,
 שמדברים אודות שוכני"ם כאן, וכי
 כהיום שאנו נמצאים באמריקה עם כל
 החסרונות השכיחות כאן, יש מקום לעורר
 בענין שוכני"ם, הלא זה עסק של מקובלים
 העושים תיקונים אשר יסודו מהאר"ז ל
 והשל"ה הק'. טענה כעין זו שמעתי מאיש
 חסיד זקן אחד ע"ה שהי' יושב בשולחנו של
 הרבי מסאטמאר זי"ע בעבודה שלישית בערך
 בשנת תשי"א, והי' מעורר בקול צדי על עניני
 קדושה צימי השוכני"ם, וישב שם וחשב
 לעצמו, כי זה הי' עבודה לפני החורבן הגדול,
 כשהי' העולם כתיקונו במדת מה, לא ראו ולא
 שמעו כלום, ואז הי' מקום לעבודת השוכני"ם
 לתקן אלו הפגמים, כך ישב וחישב, ופתאום
 כחופס המחשבה אמר הרה"ק זי"ע, כי
 תשובה צריך להיות באותו אשה באותו מקום,
 דהיינו תשובה מעולה שיהי' צנחנית חיונתא
 סגיא שמוזכר בזה"ק שמהני על חטאים
 קשים, והקצ"ה רצה שצני"י יתקנו הכל, לכן
 הביאם לכאן שבאזיה מקום שיושבים הרי הוא
 באותו מקום ובאותו אשה, וע"י שמתגברים
 כאן הרי מתקנים כל הפגמים. עבודתנו כאן
 הוא לעורר על הכח שיש לנו להתגבר על הכל,
 וכמה זה חשוב לפני הקצ"ה כנ"ל, ולנצל
 הזמנים הטובים של ימי השוכני"ם לשוב לה'
 כראוי.

אדם הרואה לשוב לה', הרי הוא זקוק
 לרחמי השי"ת, הרי כל התשובה הוא

רק ממה שהקצ"ה מקרבו, כי יד ימינו
 פשוטה לקבל שנים, והקצ"ה רוצה בתשובה,
 אבל אומר הארץ צדי (בסוף ח"צ מתשובותיו) דזה
 רק באדם שמכירים אותו, שח"ו לא אבד את
 המראה היהודי שלו, אבל כאשר אדם פוגם
 רח"ל בעניני קדושה או אובד, ה' ירחם עלינו
 ועל עמו ישראל, את הכלם שלו. ולכן מצינו
 בחז"ל שהפליגו כ"כ על הקושי לעשות
 תשובה, כי אין לו הקירוב כי חסר לו הכלם,
 והוא כמו שבי' האלשי"ך הקדוש בשיר השירים
 עה"פ הראיני את מראיך השמעיני את קולך,
 כי קודם צריכים לתקן את המראה ואח"כ
 שומעים את הקול, והאדם צריך עצה איך
 לעשות זה להחזיר הכלם שאבד, ה' ירחם
 עלינו.

ואומר הארץ צדי כי כאן מגלה לנו הפסוק
 העצה לזה, כי ע"י דמעות מעורר
 למעלה "ותחמל עלי" מעורר חמלה גדולה
 ויחירה, והנה נער צכה גורם ותחמל עליו,
 וע"י הדמעות שוב מכירים אותו, ותאמר
 מילדי העברים זה, שוב ניכר שהוא יהודי,
 שע"י הבכיות הרי הוא מעביר הלכלוך ושוב
 נראה הכלם אלקים על פניו, וע"י הבכיות
 מעורר ששוב מקרבים אותו, וע"י יכול לשוב
 לה' ככל צעל תשובה על שאר החטאים.

בבב דמעות להגביה האדם למעלה מכל
 הרקיעים וכל העולמות, להביאו ישר
 אל המלך מלכי מלכים הקצ"ה, מקום שהוא
 למעלה מכל החטאים ומכל הפגמים. ראיתי
 בספר מאבדך א' שיחי' רעיון נפלא. למה אנו
 רואים כאשר חותכים צלל באים דמעות, הלא
 מאמינים בני מאמינים אנו כי כל דבר בעולם

He wants
 you to do
 right if He
 recognizes you

Tears help
 you regain
 your self

Tears elevate
 us to a
 lofty place

Why are
 we crying
 and cut an
 onion?

הגשמי הוא במכוון שיכול האדם ללמוד ממנו דרכים בעצודת ה', ולא בחנם הוא שצצל דוקא באים לידי דמעות. ומבאר הדבר באופן נפלא, כי צרמז"ס פ"ג מיסודי התורה כתב "כל גלגל וגלגל משמונה הגלגלים שבהם הכוכבים נחלק לגלגלים הרבה זה למעלה מזה כמו גלדי צללים מהן גלגלים סובבים ממערב למזרח ומהן סובבים ממזרח למערב כמו הגלגל המשיעי החוזר ממזרח למערב וכולן אין ביניהם מקום פנוי", ומצינו לשון זה שהרקיעים הם כגלדי הצללים בזה"ק פרשת בראשית כד: ובעוד מקומות בזה"ק. נמצא כי הצלל הוא משל להעולמות והרקיעים והקצ"ה נתן בטבע העולם כי בעת שמעבירים גלדי הצללים באים לידי דמעות, כדי לעורר האדם כי כח הדמעות הם להעביר גלדי הצללים בהעולמות, דהיינו שבכח האדם לבוא ע"י דמעות למקום הכי גבוה, ולעבור דרך כל הרקיעים והעולמות.

דמעות, מבואר בספה"ק שהם באים מליחות של המא, הנה ידוע מה שביאר באגלי טל בהקדמה למה אינו מועיל תשובה רגילה על חטאים בעיני קדושה. כי כח התשובה היא צנינה, כדכ' (ישעי' ו' י') ולצבו יצין ושב ורפא לו, והפגם של אלו החטאים מגיעים עד להמת, עד חכמה שהיא למעלה מן צינה, עיי"ש בדבריו הקדושים. ועפ"י אלו יש לומר, דלכן ע"י דמעות שהוא בא מהמת, יש ביכולת האדם לעורר רחמים אף על חטאים אלו, כי הדמעות מגיעים עד למקום שהוא למעלה מצינה, ומעוררים רחמים וחמלה על האדם שיתקבל בתשובה לפני הבורא יתברך.

בדמעות מצינו הלשון, שדמעות על אדם כשר הקצ"ה מניחן בצית גזיו, צית גזיו היינו מקום גזיו - מקום גבוה עד מאוד, ודמעות מגיעים עד לשם. כאשר האדם זוכה על עצמו, על 'האדם כשר' שהלך לו, על האדם כשר שנתקלקל ע"י חטאים רח"ל, הרי הקצ"ה מציא דמעות לצית גזיו, מקום זה אשר יכולין לתקן בהם כל הקלקול, עד שנאמר עליו 'מילדי העצרים זה'.

יש צ' מיני צכיות, יש צכ' שהוא מתוך יאוש, צכ' המורה על עצבות, צכ' זו אינו טוב כלל, ואין זה יתרון, הצכ' הזו שייך לאומות העולם, ואין לה מקום אצל יהודי. לצ יהודי מלא תקוה לה', כל הצכ' הוא מתוך געגועים להקצ"ה, מתוך קווי ואמונה, שיש ביכולתו לחזור להקצ"ה. נער צכה עם ה' אותיות עולה בגימט' שמחה, כי הוא באמת בשמחה, רק זוכה על התרחקות מד' ורואה להתקרב, ואין שמחה גדולה מזו שביכולתו להתקרב לד', ולצוא לפניו צכ' שיתקרב שוב. הצכ' של יהודי הוא מתוך תשוקה להתקרב, ומלא קווי וצטחון, ולכן כאשר צכ' בת פרעה ראתה הצכ' של הנער, הצינה כי אין זה צכ' של נער עכו"ם, רק מילדי העצרים, א אידישע געוויין, מלא תקוה לה', והכירה שאין זה עצבות ויאוש, רק הולידה גם זה תקוה.

ואולי יש להוסיף ולומר כי כאשר מחסרים ו' משמחה עולה בגימטריא נער צכה, והיינו כי אות ו' מורה על המדה הששית שהוא מדת היסוד. וכאשר מדה זו אינה בשלימות אז חסר לאדם מדת השמחה. כמו שנאמר "שמח צחור צילדותיך",

שהשמחה הוא כאשר ג' ולכן כאשר חסר מדה נער צכה שהוא ו' פפוז ליקוטים על קהלת ו'

על שבת קודש אחר צצית גזיו ושבת כמה פעמים צשם אף הפי' שהוליא הקצ"ה גזיו, אלא שבשבת קרה לתוך הצית גזיו של ה' בשבת קודש יכולין שמגיעים בכח הדמש ששם מניחין הדמעות ו' השבת לתקן מה שדם יכולה היא שתרחה, ו' להתקרב שוב להקצ"ה מאור פנים, כמשמח"ה דומה אור פניו של אלה שהוא דומה בשבת, כי בשבת, ונתקיים הראי'

במשנה ריש מס' רא'
ראש השנה ו'

וב"ה אומרים בחמשה המשנה משונה, כאשר והצני ישכר, שכתוב צית שמאי אומרים, המשנה והצרייתות צכ שמאי וצית הלל צש"פ.

ABRAHAM'S JOURNEY

earth, and from walking up and down in it" (Job 1:7). He has no definitive objective, no place where he wants to arrive. He wants only to inflict harm, and he can do that anywhere.

There is no doubt that Maimonides had a phrase from Amos in mind when he used this word. He was a great stylist, and many times he coined his own idioms. But he would use a biblical or mishnaic phrase if he could. Amos says "They will travel from sea to sea, from north to east; *yeshotetu*, they will wander about to seek the word of God" (8:12). The child at three, four, or five is restless. He is always on the move, exploring and searching for something. Because the child at this age does not distinguish between reality and fantasy, he is not satisfied with his environment, which is dull and unattractive. He looks for a colorful world and expects to find it either in the woods or in the attic. His imagination is in pursuit of something better and fairer, of something he himself cannot name.

The famous French writer Romain Rolland describes how restless Beethoven was in his youth. From early childhood, Beethoven used to hear melodies. He would say that there was an orchestra hidden somewhere—under the table, behind the curtain, in the attic, or in the oven. He always heard beautiful melodies playing, and he thought it was somewhere outside of himself. The orchestra was indeed an orchestra. But it was hidden in him, not outside of him.

Of course, the more sensitive the child is and the richer his imagination, the bolder he is in his determination to find a different reality. In a word, a child's restlessness represents the spontaneous drive to God that every human being experiences, and which in adults also expresses itself in restlessness. The difference between child and adult consists in the fact that the grown-up experiences the same sense of frustration as Kohelet, his restlessness accompanied by a feeling of futility, while the child does not feel at all frustrated. If he is disappointed, he will try again.

FROM ADAM TO ABRAHAM: T

In fact, many children are potential greatness, but their potential is often translated into thought. Their emotions pass over into the cognitive realm—enlightenment; the emotional being consummated. The great fact that while he was not experiencing agitation in the form of logical agitation in the form of logic was constantly discouraged by volatile primeval emotions by being "*meshotet be-da'ato*," reaching a higher level of intelligence. He translated this restlessness into thought throughout the day and night for the sphere to continue to exist. He interpreted his longing for God, whom he discovered in the emotions were of an irresistibly

The restlessness that drove him to explore showed up at an early age. Impatience were purely emotional. A sensitive child would have been not just foam upon the waves of the arrival of maturity. His emotions and turned into an intellectual

There were four basic characteristics: searching and the searching. And since Abraham is the father of the physically but also spiritually and characterizes the unique traits of Abraham was persistent. Through the bud his inner activities were alive. From age three to age thirty-seven years! V